

Recommendation of the Committee of Ministers to member states on the Council of Europe Probation Rules

Unofficial translation into Finnish

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur les règles du Conseil de l'Europe relatives à la probation

Traduction non-officielle en finlandais

Ministerikomitean suositus jäsenvaltioille Euroopan neuvoston yhdyskuntaseuraamustyötä koskevista säännöistä

© Council of Europe, original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe, versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

Epävirallinen käännös

Ministerikomitean suositus CM/Rec(2010)1 jäsenvaltioille Euroopan neuvoston yhdyskuntaseuraamustyötä koskevista säännöistä

(Ministerikomitean hyväksymä 20. tammikuuta 2010 ministereiden sijaisten 1075. kokouksessa)

Euroopan neuvoston perussäännön artiklan 15.b mukaisesti

katsoen, että Euroopan neuvoston tavoite on saada aikaan laajempaa yhtenäisyyttä jäsentensä välillä erityisesti sovittamalla yhteen yhteistä etua koskevia lakeja;

katsoen, että yhdyskuntaseuraamustyön tavoite on edistää oikeudenmukaista rikosoikeusprosessia sekä yleistä järjestystä ehkäisemällä ja vähentämällä rikoksia;

katsoen, että yhdyskuntaseuraamusviranomaiset ovat osa keskeisiä oikeusviranomaisia ja niiden työ vaikuttaa vankiluvun vähentämiseen;

kiinnittäen huomiota:

- Euroopan neuvoston valtioiden ja hallitusten päämiesten kolmannessa huippukokouksessa (Varsova 16.-17.5.2005) hyväksymään julkilausumaan ja toimintasuunnitelmaan koskien erityisesti kansalaisten turvallisuutta;
- Euroopan oikeusministereiden 26. konferenssissa (Helsinki 7.-8.4.2005) hyväksytyyn päätöslauselmaan nro 2 (kappale 19);

ottaen huomioon:

- ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 5);
- ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen tai ehdonalaisesti vapautettujen valvonnasta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 51);
- rikosoikeudellisten tuomioiden kansainvälisestä pätevyydestä tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 70);
- suosituksen nro R (92) 16 Euroopan yhdyskuntaseuraamusten ja -toimenpiteiden säännöistä;
- suosituksen nro R (97) 12 seuraamusten ja toimenpiteiden toimeenpanossa osallisena olevasta henkilökunnasta;
- suosituksen nro R (99) 19 riita-asioiden sovittelusta;
- suosituksen nro R (99) 22 vankiloiden yliasutuksesta ja vankimäärän kasvusta;
- suosituksen Rec(2000)22 yhdyskuntaseuraamusten ja -toimenpiteiden eurooppalaisten sääntöjen täytäntöönpanon edistämisestä;
- suosituksen Rec(2003)22 ehdonalaisesta vapaudesta;
- suosituksen Rec(2003)23 elinkautisvankien ja muiden pitkäaikaisvankien rangaistusten täytäntöönpanon järjestämisestä;
- suosituksen Rec(2006)2 Euroopan vankilasäännöistä;
- suosituksen Rec(2006)8 uhrien auttamisesta; ja
- suosituksen Rec(2006)13 tutkintavankeuden käytöstä, olosuhteista, joissa se tapahtuu, ja suojaotmien järjestämisestä väärinkäytöksiä vastaan;

ottaen lisäksi huomioon:

- Yhdistyneiden kansakuntien vapaudessa toimeenpantavia seuraamuksia koskevat vähimmäissäännöt (Tokion säännöt),

ministerikomitea suositaa, että jäsenvaltioiden hallitukset:

- ottavat tämän suosituksen liitteeseen sisältyvät säännöt ohjeekseen lainsäädännössään, politiikkaan ja käytännön tomissaan;
- takaavat, että tämä suositus ja oheinen selitysosa käännetään ja jaetaan mahdollisimman monille tahoille ja erityisesti oikeusviranomaisille, yhdyskuntaseuraamusviranomaisille, vankeinhoitoviranomaisille sekä tiedotusvälineille ja kansalaisille.

Liite I suositukseen CM/Rec (2010) 1

Osa I: Laajuus, soveltaminen, määritelmät ja peruseriaatteet

Laajuus ja soveltaminen

Nämä säännöt ohjaavat yhdyskuntaseuraamusviranomaisten perustamista ja asianmukaista toimintaa. Näitä sääntöjä sovelletaan myös muihin organisaatioihin, kuten muihin valtion organisaatioihin, kansalaisjärjestöihin ja kaupallisiin järjestöihin, niiden suorittaessa tehtäviä, joita nämä säännöt koskevat.

Näiden sääntöjen mitään kohtaa ei pidä missään tapauksessa tulkita siten, että se estäisi soveltamasta asiaa koskevia kansainvälisiä ihmisoikeusasiakirjoja ja –standardeja, jotka edistävät paremmin rikoksentekeijöiden kohtelua.

Näiden sääntöjen yhteydessä on luettava suositusta nro R (92) 16 Euroopan yhdyskuntaseuraamusten ja –toimenpiteiden säännöistä.

Lisäksi nämä säännöt täydentävät seuraamusten ja toimenpiteiden täytäntöönpanossa osallisena olevaa henkilökuntaa koskevan suosituksen nro R (97) 12, riita-asioiden sovittelua koskevan suosituksen nro R (99) 19, yhdyskuntaseuraamusten ja -toimenpiteiden eurooppalaisten sääntöjen täytäntöönpanon edistämistä koskevan suosituksen Rec(2000)22, ehdonalaista vapautta koskevan suosituksen Rec(2003)22, elinkautisvankien ja muiden pitkäaikaisvankien rangaistusten täytäntöönpanon järjestämistä koskevan suosituksen Rec(2003)23, Euroopan vankilasääntöjä koskevan suosituksen Rec(2006)2, uhrien auttamista koskevan suosituksen Rec(2006)8 sekä tutkintavankeuden käyttöä, olosuhteita, joissa se tapahtuu, ja suojatoimien järjestämistä väärinkäytöksiä vastaan koskevan suosituksen Rec(2006)13 asiaankuuluvia määräyksiä ja näitä sääntöjä on luettava yhdessä niiden kanssa.

Määritelmät

Yhdyskuntaseuraamustyö viittaa lain määrittelemien ja rikoksentekeijälle määrättyjen seuraamusten ja toimenpiteiden toimeenpanoon yhteisössä. Siihen sisältyy erilaisia toimintoja ja interventioita, kuten valvonta, opastus ja auttaminen, joilla tähdätään rikoksentekeijän sosiaaliseen kiinnittymiseen sekä yhteisön turvallisuuden edistämiseen.

Yhdyskuntaseuraamusviranomainen tarkoittaa tahoja, joka on laissa määritetty toimeenpanemaan edellä mainittuja tehtäviä ja velvollisuuksia. Kansallisesta järjestelmästä riippuen yhdyskuntaseuraamusviranomaisen työ voi sisältää myös tietojen ja näkemysten esittämistä oikeusviranomaisille ja muille päättävälle viranomaisille asiantuntevien ja oikeudenmukaisten ratkaisujen tueksi, opastuksen ja tuen tarjoamista rikoksentekeijöille vankeuden aikana heidän vapautumisensa ja yhteiskuntaan asettumisensa valmistelua varten, ennakkoisesti vapautettavien henkilöiden valvontaa ja auttamista, restoratiivisen oikeuden interventiota sekä avun tarjoamista rikosten uhreille.

Yhdyskuntaseuraamukset ja -toimenpiteet tarkoittavat seuraamuksia ja toimenpiteitä, joilla pidetään rikoksentekeijät osana yhteisöä ja rajoitetaan jossain määrin heidän vapauttaan asetettujen ehtojen ja/tai velvoitteiden avulla. Termillä tarkoitetaan kaikkia oikeus- tai hallintoviranomaisen määräämiä seuraamuksia ja kaikkia toimenpiteitä, joihin on ryhdytty ennen seuraamuspäätöksen tekemistä tai sen sijaan, sekä tapoja panna täytäntöön vankeusrangaistus vankilajärjestelmän ulkopuolella.¹

¹ Myöhemmin tekstissä tässä yhteydessä käytetään pelkästään termiä *yhdyskuntaseuraamukset*, sillä Suomessa ei ole käytössä yhdyskuntaseuraamuksista erillisiä toimenpiteitä.

Jälkihuolto tarkoittaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja lopullisen vankeudesta vapautumisen jälkeen alkavaa prosessia, jossa rikoksenteikijä integroidaan takaisin yhteisöön rakentavalla, suunnitellulla ja valvotulla tavalla. Näissä säännöissä tämä termi erotetaan termistä yhteiskuntaan asettuminen, jolla viitataan vankeudesta vapautumisen jälkeisiin lakimääräisiin velvoitteisiin.

Peruseriaatteen

1. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on pyrittävä vähentämään uusintarikollisuutta luomalla positiivisia suhteita rikoksenteikijöihin, jotta heitä voidaan valvoa (tarvittaessa kontrolli mukaan lukien), opastaa ja auttaa sekä heidän sosiaalista kiinnittymistensä voidaan edistää. Yhdyskuntaseuraamustyö edesauttaa näin yhteisön turvallisuutta ja oikeudenmukaista rikosoikeusprosessia.
2. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on kunnioitettava rikoksenteikijöiden ihmisoikeuksia. Kaikissa interventioissa on otettava asianmukaisesti huomioon rikoksenteikijöiden arvo, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi.
3. Kaikissa tilanteissa, joissa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on käsiteltävä rikosten uhreihin liittyviä asioita, viranomaisten on kunnioitettava uhrien oikeuksia ja tarpeita.
4. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on otettava tarkasti huomioon rikoksenteikijöiden henkilökohtaiset ominaispiirteet, olosuhteet ja tarpeet, jotta voidaan taata, että jokainen tapaus käsitellään oikeudenmukaisesti ja reilusti. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten interventiot on toteutettava syrjimättä ketään esimerkiksi sukupuolen, rodun, ihonvärin, kielen, uskonnon, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisen tai sosiaalisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, omaisuuden, syntyperän tai muun aseman perusteella.
5. Seuraamusta toimeenpantaessa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten ei tule määrätä rikoksenteikijälle mitään sellaista oikeuksia koskevaa rasiitetta tai rajoitetta, joka on suurempi kuin mitä oikeudellinen tai hallinnollinen päätös määrää ja mitä kukin yksilöllinen tapaus edellyttää rikoksen vakavuuden tai asianmukaisesti arvioitun uusimisriskin perusteella.
6. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä siihen, että rikoksenteikijät antavat tietoisensa suostumuksensa heitä koskeviin interventioihin ja tekevät yhteistyötä niiden suhteen.
7. Intervention aloittaminen ennen kuin syyllisyys on lopullisesti osoitettu edellyttää, että rikoksenteikijät antavat tietoisensa suostumuksensa ja ettei interventio vaikuta syyttömyysolettamaan.
8. Yhdyskuntaseuraamusviranomaiset, niiden tehtävät ja vastuut sekä suhteet muihin viranomaisiin ja tahoihin on määriteltävä kansallisessa laissa.
9. Yhdyskuntaseuraamustyön on pysyttävä viranomaisten vastuulla silloinkin, kun palveluita järjestävät muut tahot tai vapaaehtoiset.
10. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisille on annettava tarkoituksenmukainen asema ja tunnustus sekä riittävät resurssit.
11. Päätävien viranomaisten on soveltuvin osin hyödynnettävä yhdyskuntaseuraamusviranomaisten ammatillista näkemystä ja jatkoseurantaa, jotta voidaan vähentää uusintarikollisuutta ja edistää vapaudenriiston vaihtoehtojen käyttöä.
12. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on työskenneltävä yhdessä muiden valtion tai yksityisten organisaatioiden ja paikallisten yhteisöjen kanssa edistääkseen rikoksenteikijöiden sosiaalista kiinnittymistä. Koor-dinoitu ja toisiaan täydentävä viranomaisten välinen ja monitieteinen työ on välttämätöntä, jotta voidaan vastata rikoksenteikijöiden usein monitahoisiin tarpeisiin ja lisätä yhteisön turvallisuutta.
13. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten käyttämien toimintojen ja interventioiden on oltava korkeatasoisimpien kansallisten ja kansainvälisten eettisten ja ammatillisten standardien mukaisia.
14. Yhdyskuntaseuraamusikäytäntöjä koskevien valitusmenettelyjen on oltava helposti käytettäviä, puolueet-tomia ja tehokkaita.
15. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on kuuluttava säännöllisten valtionhallinnon tarkastusten ja/tai riip-pumattoman valvonnan piiriin.

16. Toimivaltaisten viranomaisten on lisättävä yhdyskuntaseuraamustyön tehokkuutta edistämällä tutkimusta, jota on käytettävä yhdyskuntaseuraamuksia koskevien menettelytapojen ja käytäntöjen ohjaamisessa.

17. Toimivaltaisten viranomaisten ja yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on annettava tiedotusvälineille ja kansalaisille tietoa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten työstä, jotta voidaan edistää yhdyskuntaseuraamusviranomaisten tehtävän ja arvon parempaa tuntemusta yhteiskunnassa.

Osa II: Organisaatio ja henkilökunta

Organisaatio

18. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten rakenteen, aseman ja resurssien on vastattava niille annettujen tehtävien ja vastuiden määrää ja kuvastettava niiden toimeenpaneman julkisen palvelun tärkeyttä.

19. Riippumatta siitä, huolehtivatko yhdyskuntaseuraamuspalveluista julkiset vai yksityiset organisaatiot, toimijoiden on työskenneltävä toimivaltaisten viranomaisten antamien virallisten menettelyohjeiden ja –sääntöjen mukaisesti.

20. Kaikkien yhdyskuntaseuraamuspalveluita rikoksentekeijöille järjestävien yksityisten toimijoiden on oltava toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä kansallisen lain mukaisesti.

Henkilökunta

21. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on toimittava tavalla, jolla ansaitaan muiden oikeusviranomaisten ja yhteiskunnan kunnioitus yhdyskuntaseuraamusalan henkilökunnan asemaa ja työtä kohtaan. Toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä auttamaan tavoitteen saavuttamisessa järjestämällä tarkoituksenmukaiset resurssit, keskitetyn valinta- ja rekrytointimenettelyn, riittävän palkan henkilökunnalle sekä hyvän johdon.

22. Henkilökuntaa rekrytoitaessa ja valittaessa on noudatettava hyväksytyjä kriteereitä, joiden on painotettava rehellisyyttä, inhimillisyyttä, ammattitaitoa ja henkilökohtaista soveltuvuutta monitahoiseen työhön, jota heidän on määrä tehdä.

23. Kaikilla henkilökunnan jäsenillä on oltava mahdollisuus päästä heidän toimensa ja ammatillisten tehtäviensä tason kannalta sopivaan opetukseen ja koulutukseen.

24. Kaikille henkilökunnan jäsenille on järjestettävä perehdytyskoulutusta, missä on pyrittävä välittämään olennaiset taidot, tiedot ja arvot. Henkilökuntaa on arvioitava yleisesti hyväksytyllä tavalla ja heille on myönnettävä kelpoisuus, joka osoittaa saavutetun pätevyyden tason.

25. Kaikkien henkilökunnan jäsenien on koko virkauransa ajan pidettävä yllä ja kehitettävä tietämystään ja ammattitaitoaan heille järjestetyn täydennyskoulutuksen avulla.

26. Henkilökunta on koulutettava ja valtuutettava käyttämään omaa harkintaa lain, etiikan, organisatoristen menettelytapojen, ajanmukaisten metodologisten standardien sekä menettelyohjeiden puitteissa.

27. Henkilökunnan jäsenille, jotka työskentelevät tai joiden on määrä työskennellä jotain tiettyjä rikoksia tehneiden rikoksentekeijöiden kanssa, on annettava tarkoituksenmukainen erikoiskoulutus.

28. Koulutuksessa on kiinnitettävä huomiota rikoksentekeijöihin ja soveltuvien osien uhreihin, jotka saattavat olla erityisen haavoittuvaisia tai joilla voi olla erityisiä tarpeita.

29. Yhdyskuntaseuraamusalan henkilökuntaa on oltava riittävän paljon, jotta he voivat tehdä työtään tehokkaasti. Yksittäisen työntekijän asiakasmäärän on oltava sellainen, että hänen on mahdollista valvoa, opastaa ja auttaa rikoksentekeijöitä mahdollisimman tehokkaasti ja inhimillisesti sekä tarvittaessa työskennellä rikoksentekeijöiden perheiden sekä uhrien kanssa. Tilanteissa, joissa työtä on kohtuuttomasti, johto on velvollinen etsimään ratkaisuja ja ohjeistamaan henkilökuntaa siitä, mitkä tehtävät ovat etusijalla.

30. Johdon on varmistettava yhdyskuntaseuraamustyön laatu huolehtimalla henkilökunnan johtamisesta, opastuksesta, valvonnasta ja motivoinnista. Henkilökunta on vastuussa heidän käytännön työstään.

31. Johdon on pyrittävä kehittämään ja ylläpitämään vakaita yhteistyösuhteita ja hyviä yhteyksiä muiden tahojen ja kumppaneiden, vapaaehtoisten, viranomaisten, tiedotusvälineiden ja kansalaisten kanssa.

32. Johdolla on oltava valmiudet neuvotella henkilökuntatahon kanssa ammatillisia käytäntöjä ja niihin liittyviä työehtoja koskevista yleisistä asioista.

33. Henkilökunnan palkan, etujen ja työehtojen on kuvastettava ammattikunnan asemaa ja niiden on oltava riittävän suuret työn vaatimaan luonteeseen nähden, jotta ne houkuttelevat ja pitävät alalla sopivaa henkilökuntaa.

34. Vapaaehtoisia voidaan ottaa mukaan joihinkin yhdyskuntaseuraamustyön osa-alueisiin. Heidät on valittava ja heitä on tuettava ja rahoitettava asiaankuuluvasti.

Osa III

Vastuu ja yhteydet muihin viranomaisiin

35. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on kansallisen lain mukaisesti tehtävä yhteistyötä muiden oikeusviranomaisten ja tarpeen mukaan muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa sekä toimitettava niille tietoa. Yleensä tieto koskee vankeuden todennäköistä vaikutusta sekä vapaudessa toimeenpantavien seuraamusten soveltuvuutta yleisissä ja erityisissä tapauksissa. Tilanteissa, joissa tarvitaan henkilökohtaisia raportteja, annettavan tiedon on oltava selkeästi määritetty.

36. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on säännöllisesti annettava niiden työtä koskevia yleisiä raportteja ja palautetietoja toimivaltaisille viranomaisille.

37. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on tehtävä yhteistyötä muiden oikeusjärjestelmän viranomaisten, tukiorganisaatioiden ja laajemmin yhteiskunnan kanssa voidakseen suorittaa tehtävänsä ja velvollisuutensa tehokkaasti.

38. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on kannustettava ja autettava tukiorganisaatioita ottamaan tehtäväkseen niille kuuluvan vastuun täyttää rikosentekijöiden tarpeet yhteiskunnan jäsenenä.

39. Riippumatta siitä, ovatko yhdyskuntaseuraamusviranomaiset ja vankeinhoito osa yhtä organisaatiota vai eivät, niiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä, jotta voidaan edistää onnistunutta siirtymää elämästä vankilassa elämään yhteisössä.

40. Kunkin kumppanin kanssa on tarpeen mukaan tehtävä viranomaisten välinen sopimus, jossa määritetään yhteistyön ja avun ehdot sekä yleisesti että erityistapauksia koskien.

41. Kansallisessa laissa on säädettävä virallisista ja selkeistä ammatillisista luottamuksellisuutta, tietotuoja ja tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja ne on määritettävä aina, kun senkaltaisia kumppanuussuhteita solmitaan.

Osa IV

Yhdyskuntaseuraamustyö

Tuomiota ennen annettavat lausunnot

42. Kansallisesta oikeusjärjestelmästä riippuen yhdyskuntaseuraamusviranomaiset voivat laatia ennen tuomiota annettavia lausuntoja yksittäisistä epäilyistä rikosentekijöistä auttaakseen tarvittaessa oikeusviranomaisia päättämään syytteen nostamisesta tai tarkoituksenmukaisista seuraamuksista. Tällaisissa tapauksissa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on oltava säännöllisesti yhteydessä oikeusviranomaisten kanssa siitä, missä olosuhteissa kyseisenlainen raportti voi olla hyödyllinen.

43. Tuomiota ennen annettavien lausuntojen on perustuttava selkeästi yksilöityyn tietoon ja ne on mahdollisuuksien mukaan tarkistettava ja saatettava ajan tasalle prosessin kuluessa.

44. Epäilyille rikosentekijöille on annettava mahdollisuus osallistua lausunnon laatimiseen, heidän mielipiteensä, jos se on saatavilla, on tultava esiin lausunnossa ja lausunnon sisältö on ilmoitettava heille ja/tai heidän asiamiehilleen.

Muut lausunnot

45. Kansallisesta oikeusjärjestelmästä riippuen yhdyskuntaseuraamusviranomaiset voivat laatia lausuntoja, joita toimivaltaiset viranomaiset tarvitsevat päätösten tekemistä varten. Niiden on sisällettävä näkemyksiä:

- a. mahdollisuudesta vapauttaa rikoksenteikijä yhteisöön;
- b. erityisehdoista, jotka voitaisiin sisällyttää rikoksenteikijän vapauttamista koskevaan päätökseen;
- c. interventioista, joita tarvitaan valmistamaan rikoksenteikijä vapauttamista varten.

46. Rikoksenteikijöille on tarpeen mukaan annettava mahdollisuus osallistua lausunnon laatimiseen, heidän mielipiteensä, jos se on saatavilla, on tultava esiin lausunnossa ja lausunnon sisältö on ilmoitettava heille ja/tai heidän asiamiehelleen.

Yhdyskuntapalvelu

47. Yhdyskuntapalvelu on yhdyskuntaseuraamus, johon kuuluu yhdyskuntaseuraamusviranomaisen järjestämää ja valvomaan yhteisön hyväksi tehtävää palkatonta työtä, jolla todellisesti tai vertauskuvallisesti korvataan rikoksenteikijän aiheuttama vahinko. Yhdyskuntapalvelu ei saa olla leimaavaa ja yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on pyrittävä tunnistamaan ja käyttämään työtehtäviä, jotka tukevat rikoksenteikijöiden taitojen kehittymistä ja sosiaalista kiinnittymistä.

48. Yhdyskuntapalvelua ei saa panna suoritettavaksi yhdyskuntaseuraamusviranomaisten, niiden henkilökunnan tai kaupallisen edun hyväksi.

49. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on otettava huomioon yhteisön ja työstä välittömästi hyötyvien turvallisuus valitessaan sopivia tehtäviä.

50. Työsuojelutoimien on riittävästi suojattava yhdyskuntapalveluun määrättyjä rikoksenteikijöitä ja oltava yhtä tiukkoja kuin niiden työsuojelutoimien, joita sovelletaan muihin työntekijöihin.

51. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on kehitettävä yhdyskuntapalvelusuunnitelmia, jotka sisältävät rikoksenteikijöiden erilaisille taidoille ja tarpeille sopivia tehtäviä. Erityisesti naispuolisille, vammaisille, nuorille aikuisille ja iäkkäille rikoksenteikijöille on oltava tarjolla sopivaa työtä.

52. Rikoksenteikijöiden kanssa on neuvoteltava siitä, millaista työtä he voisivat ryhtyä tekemään.

Valvontatoimenpiteet

53. Kansallisen lain mukaisesti yhdyskuntaseuraamusviranomaiset voivat aloittaa valvonnan ennen oikeudenkäyntiä, oikeudenkäynnin aikana ja sen jälkeen, kuten esimerkiksi vireillä olevaa oikeudenkäyntiä ehdonalaisesti vapautettuna odottavan, takuita vastaan vapautettuna olevan, ehdollisesti syyttämättä jätetyn, ehdollisesti tuomitun ja ennenaikaisesti vapautetun valvonnan.

54. Valvonnassa on otettava yksityiskohtaisesti huomioon yksittäisten rikoksenteikijöiden erilaisuus ja erilaiset tarpeet, jotta voidaan varmistua, että velvoitteita noudatetaan.

55. Valvontaa ei pidä nähdä pelkästään kontrollitehtävänä vaan myös keinona neuvoa, auttaa ja motivoida rikoksenteikijöitä. Siihen on tarvittaessa yhdistettävä muita interventioita, kuten koulutusta, taitojen kehittämistä, työmahdollisuuksia tai hoitoa, joita voivat järjestää joko yhdyskuntaseuraamusviranomaiset tai muut tahot.

Rikoksenteikijän perheen kanssa tehtävä työ

56. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on itse tai muiden yhteistyötahojen avulla tarvittaessa ja kansallisen lain mukaisesti tarjottava tukea, neuvoa ja tietoa myös rikoksenteikijöiden perheille.

Sähköinen valvonta

57. Kun sähköistä valvontaa käytetään osana yhdyskuntaseuraamuksen valvontaa, siihen on yhdistettävä interventioita, joiden tarkoitus on kuntouttaa ja tukea irtautumista.

58. Teknisen valvonnan taso ei saa olla laajempaa kuin mikä on välttämätöntä yksittäisessä tapauksessa, kun otetaan huomioon tehdyn rikoksen vakavuus ja yhteisön turvallisuudelle aiheutuvat riskit.

Yhteiskuntaan asettuminen

59. Silloin kun yhdyskuntaseuraamusviranomaiset ovat vastuussa rikoksenteekijöiden valvonnasta vapautumisen jälkeen, niiden on tehtävä yhteistyötä vankeinhoitoviranomaisten, rikoksenteekijöiden, heidän perheidensä sekä yhteisön kanssa valmistellessaan rikoksenteekijöiden vapautumista ja sopeutumista yhteiskuntaan. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on luotava yhteydet asianomaisiin palveluihin vankilassa, jotta rikoksenteekijöiden sosiaalista ja ammatillista sopeutumista voidaan tukea vapautumisen jälkeen.

60. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisilla on oltava aina tarvittaessa mahdollisuus päästä vankien luokse auttamaan vapautumisen valmistelussa ja yhteiskuntaan asettumisen suunnittelussa, jotta voidaan taata huolenpidon jatkuvuus jatkamalla kaikkea vankeuden aikana tehtyä rakentavaa työtä.

61. Ennenaikaisen vapautumisen jälkeisellä valvonnalla on pyrittävä täyttämään rikoksenteekijöiden yhteiskuntaan asettumiseen liittyvät tarpeet, kuten työ, asunto ja koulutus, sekä varmistamaan, että vapautumisen ehtojen noudatetaan, jotta voidaan pienentää rikoksen uusimisen ja vakava vahingon aiheuttamisen riskiä.

Jälkihuolto

62. Kun kaikki vapautumisen jälkeiset velvollisuudet on hoidettu, yhdyskuntaseuraamusviranomaiset voivat kansallisen lain sen salliessa vapaaehtoisesti jatkaa jälkihuoltopalveluiden tarjoamista entisille rikoksenteekijöille auttaakseen heitä jatkamaan lainkuuliaista elämää.

Yhdyskuntaseuraamustyö rikoksenteekijöiden kanssa, jotka ovat ulkomaan kansalaisia, ja ulkomailla tuomittujen kansalaisten kanssa

63. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on järjestettävä palveluita rikoksenteekijöille, joilla on ulkomaan kansalaisuus, erityisesti silloin, kun kyseessä on yhdyskuntaseuraamuksen valvonta ja yhteiskuntaan asettuminen.

64. Käytettäessä lainsäännöksiä, jotka valtuuttavat ulkomaan kansalaisuuden omaavia rikoksenteekijöitä koskevien yhdyskuntaseuraamusinterventioiden siirtämisen, heille on ilmoitettava heidän oikeuksistaan asian suhteen. Rikoksenteekijöiden kotimaan asianomaisten yhdyskuntaseuraamusviranomaisten kanssa on mahdollisuuksien mukaan luotava ja ylläpidettävä jatkuvaa läheistä yhteistyötä, jotta voidaan auttaa tarvittavissa valvontajärjestelyissä rikoksenteekijöiden palatessa kotimaahansa.

65. Kansallisten viranomaisten suostumuksella yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on pyrittävä edistämään tiedossa olevien ulkomailla tuomittujen kansalaisten jatkuvaa yhteydenpitoa ja tukemista sekä kannustamaan heitä hyödyntämään tarvitsemiaan tukiorganisaatioita heidän palatessaan.

Osa V

Valvontaprosessi

Arviointi

66. Rikoksenteekijöistä on tarvittaessa tehtävä ennen valvontaa ja valvonnan aikana arvio, jossa käsitellään suunnitelmallisesti ja perusteellisesti yksilöllisesti tapausta koskevat asiat, kuten riskit, positiiviset tekijät ja tarpeet, näiden tarpeiden käsittelyyn tarvittavat interventiot sekä rikoksenteekijöiden suhtautuminen näihin interventioihin.

67. Rikoksenteekijöille on mahdollisuuksien mukaan annettava tilaisuus ottaa aktiivisesti osaa viralliseen arviointiin. Tähän sisältyy se, että painotetaan asianmukaisesti rikoksenteekijöiden näkemyksiä ja henkilökohtaisia toiveita sekä heidän henkilökohtaisia vahvuuksiansa ja vastuutansa välttää uusia rikoksia.

68. Rikoksentekeijöille on annettava tietoa prosessista ja arvioinnin tuloksista.

69. Arviointi on jatkuva prosessi ja sen paikkansapitävyys ja tarkoituksenmukaisuus on tarkistettava määräajoin.

70. Arviointia suositellaan:

- a. kun päätetään sopivasta seuraamuksesta tai kun harkitaan poikkeamista virallisesta rikosasian oikeudenkäyntimenettelystä;
- b. kun valvontajakso alkaa;
- c. aina kun rikoksentekeijöiden elämässä tapahtuu merkittäviä muutoksia;
- d. kun tarkastellaan valvonnan luonteen tai tason muutosta;
- e. kun valvonta päättyy.

71. Henkilökunnan on oltava koulutettu tekemään arviointeja nykyisten sääntöjen mukaisesti. Jos kansallisissa järjestelmissä käytetään arviointivälineitä, henkilökunnan on oltava koulutettu ymmärtämään niiden potentiaalinen arvo ja rajoitukset sekä käyttämään niitä ammatillisen arviointinsa tukena.

Suunnittelu

72. Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä kaikkien seuraamusten toimeenpanoa varten työsuunnitelma, joka on lisättävä tapausta koskeviin asiakirjoihin. Suunnitelman on ohjattava yhdyskuntaseuraamusviranomaisen työtä ja annettava henkilökunnalle ja rikoksentekeijöille mahdollisuus arvioida asetettujen tavoitteiden edistymistä.

73. Työsuunnitelmasta on neuvoteltava ja mahdollisuuksien mukaan sovittava rikoksentekeijän kanssa.

74. Suunnitelman on perustuttava alkuarviointiin ja siinä on määritettävä interventiot, jotka otetaan käyttöön.

75. Aina kun arviointia tarkistetaan, työsuunnitelmaa on vastaavasti muutettava tarpeen mukaan.

Interventiot

76. Interventioiden tavoitteena on oltava kuntoutus ja irtautuminen ja siksi niiden on oltava rakentavia ja suhteessa määrättyyn seuraamukseen.

77. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten pitäisi pystyä käyttämään monia erilaisia menetelmiä, jotka perustuvat monitieteiseen lähestymistapaan ja keskeisistä tutkimuksista saatuun luotettavaan tietoon.

78. Rikoksentekeijöille on annettava etukäteen yksityiskohtaista tietoa kaikista ehdotetuista interventioista. Heidän aktiivinen osallistuminen interventioihin on varmistettava kaikin keinoin.

79. Interventioita järjestettäessä ja henkilöä eteenpäin ohjatessa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on tarpeen mukaan käännyttävä tukiorganisaatioiden puoleen.

80. Rikoksentekeijän kanssa tehtävään työhön osallistuvien henkilöiden määrästä riippumatta jokaista tapausta varten on nimettävä vastaava henkilökunnan jäsen, jonka tehtävänä on arvioida, kehittää ja koordinoida yleistä työsuunnitelmaa sekä varmistaa yhteydenpito rikoksentekeijään ja velvoitteiden noudattaminen. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun rikoksentekeijään kohdistuu useampi kuin yksi interventio tai kun osallisena on useampi kuin yksi taho.

Evaluointi

81. Yksittäisen rikoksentekeijän edistymistä on evaluoitava säännöllisin väliajoin ja menettelyn on vaikutettava työsuunnitelmaan jäljellä olevan valvonnan ajan. Evaluointi on liitettävä osaksi tapausta koskevia asiakirjoja ja tarvittaessa päättävälle viranomaiselle tehtävää seurantaraportointia.

82. Evaluoinnissa on myös kuvattava, kuinka laajalti sovittu työsuunnitelma on määritelty, toteutettu ja tuottanut tavoiteltuja tuloksia. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on voitava pyytää päättävää viranomaista muuttamaan tai lopettamaan valvonta tarvittaessa.

83. Rikoksenteekijöiden kanta valvonnan merkityksestä on sisällytettävä evaluointiin.

84. Valvonta-ajan lopussa on tehtävä lopullinen evaluointi. Rikoksenteekijöille täytyy tehdä selväksi, että tämä evaluointi jää osaksi heidän tapaustaan koskevia asiakirjoja ja että niihin voidaan viitata tulevaisuudessa.

Täytäntöönpano ja velvoitteiden noudattaminen

85. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on tehtävä töitä varmistaakseen, että rikoksenteekijät noudattavat aktiivisesti valvontaan liittyviä velvoitteita ja kaikkia määrättyjä ehtoja. Saadakseen rikoksenteekijät tekemään yhteistyötä ei tule turvautua pelkästään noudattamatta jättämisestä johtuvien seuraamusten mahdollisuuteen.

86. Rikoksenteekijöille on tehtävä täysin selväksi, mitä heiltä edellytetään, mitkä ovat yhdyskuntaseuraamusalan henkilökunnan tehtävät ja vastuut sekä mitkä on noudattamatta jättämisen seuraukset.

87. Silloin kun rikoksenteekijät jättävät noudattamatta mitä tahansa määrättyä ehtoa, yhdyskuntaseuraamusalan henkilökunnan on reagoitava siihen aktiivisesti ja viipymättä. Noudattamatta jättämisen olosuhteet on otettava yksityiskohtaisesti huomioon.

Kirjaaminen, tiedot ja luottamuksellisuus

88. Kaikkien yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on pidettävä virallista, tarkkaa ja ajantasaista kirjaa työstään. Asiakirjojen on tyypillisesti sisällettävä asianosaisia henkilöitä koskevia seuraamuksen toimeenpanon kannalta olennaisia henkilökohtaisia tietoja sekä aineistoa heidän yhteydenpidosta yhdyskuntaseuraamusviranomaisen kanssa sekä heihin liittyen tehdystä työstä. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on myös pidettävä kirjaa arvioinnista, suunnittelusta, interventioista ja evaluoinnista.

89. Asiakirjat kuuluvat kansallisen lain mukaisten luottamuksellisuutta koskevien periaatteiden ja tietosuojan piiriin. Luottamuksellista tietoa saa ainoastaan jakaa muille asianomaisille tahoille tarkkojen käsittelymenettelyjen mukaisesti ja käyttää selvästi määriteltäviin tarkoituksiin.

90. Asiakirjat ovat tärkeä vastuullisuuden varmistamisen väline. Johtajien on tarkistettava ne säännöllisesti ja niiden on oltava saatavilla virallisten tarkastusten ja valvonnan yhteydessä tarpeen mukaan.

91. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on pystyttävä antamaan oikeuslaitokselle ja muille toimivaltaisille viranomaisille selvitys tekeillä olevasta työstä, rikoksenteekijöiden edistymisestä ja heidän velvoitteiden noudattamisen laajuudesta.

92. Rikoksenteekijöiden on päästävä näkemään heistä tallennettuja tapausta koskevia asiakirjoja siinä määrin kuin se on otettu huomioon kansallisessa laissa eikä se loukkaa muiden oikeutta yksityisyyden suojaan. Rikoksenteekijöillä on oltava oikeus kiistää näiden asiakirjojen sisältö.

Osa VI

Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten muu työ

Uhrien kanssa tehtävä työ

93. Silloin kun yhdyskuntaseuraamusviranomaiset järjestävät palveluita uhreille, niiden on autettava heitä käsittelemään tehdyn rikoksen seurauksia ja otettava tarkasti huomioon heidän tarpeidensa moninaisuus.

94. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on tarpeen mukaan tehtävä yhteistyötä uhrien tukipalveluiden kanssa voidakseen varmistaa, että uhrien tarpeet täytetään.

95. Silloin kun yhdyskuntaseuraamusviranomaiset ovat yhteydessä uhriin ja/tai pyytävät heiltä mielipidettä, uhreille on selkeästi ilmoitettava, että rikoksenteekijöiden rankaisemista koskevat päätökset tehdään useiden seikkojen perusteella eikä pelkästään tietyille uhriille aiheutuneen vahingon perusteella.

96. Silloinkin kun yhdyskuntaseuraamusviranomaiset eivät tee suoraan töitä uhrien kanssa, interventioissa on otettava huomioon uhrien oikeudet ja tarpeet ja interventioilla on pyrittävä lisäämään rikoksenteekijöiden tietoisuutta uhreille aiheutuneesta vahingosta ja edistämään vastuun ottamista aiheutetusta vahingosta.

Restoratiivisen oikeuden käytännöt

97. Silloin kun yhdyskuntaseuraamusviranomaiset ovat mukana restoratiivisen oikeuden prosesseissa, rikoksentehtäjäiden, uhrien ja yhteisön oikeudet ja velvollisuudet on määritettävä selkeästi ja tunnustettava. Yhdyskuntaseuraamusalan henkilökunnalle on järjestettävä tarkoituksenmukaista koulutusta. Riippumatta siitä, mitä tiettyä interventiota käytetään, pääasiallinen tavoite on sovittaa tehty vääritys.

Rikoksentehtäjäntorjunta

98. Kansallisen lain säädösten mukaisesti yhdyskuntaseuraamusviranomaisten asiantuntemusta ja kokemusta on käytettävä kehitettäessä rikollisuutta vähentäviä strategioita. Siihen voi sisältyä yhteisten interventioiden ja yhteistyökumppanuuksien hyödyntämistä.

Osa VII

Valitusmenettelyt, tarkastus ja valvonta

99. Kansallisessa laissa on säädettävä selkeistä, helposti käytettävissä olevista ja tehokkaista menettelyistä, joilla voidaan tutkia yhdyskuntaseuraamuskäytäntöjä koskevia valituksia ja vastata niihin.

100. Näiden menettelyjen on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia.

101. Kaikissa tapauksissa muutoksenhakijalle on asianmukaisesti ilmoitettava prosessista ja tutkimuksen tuloksista.

102. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on varmistettava, että käytössä on luotettavia järjestelmiä, joilla valvotaan ja kehitetään niiden omaa käytäntöä ja taataan, että se täyttää vaadittavat standardit.

103. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten on oltava vastuuvollisia toimivaltaisille viranomaisille ja kuuluttava valtionhallinnon tarkastusten ja/tai riippumattoman valvonnan piiriin sekä avustettava kaikilta osin tällaisissa tarkastuksissa. Riippumattomien valvontaelinten tulokset on julkistettava.

Osa VIII

Tutkimus, evaluointi sekä työ tiedotusvälineiden ja kansalaisten kanssa

104. Yhdyskuntaseuraamustyötä koskevien menettelytapojen ja käytäntöjen on mahdollisuuksien mukaan perustuttava näyttöön. Viranomaisten on järjestettävä tarvittavat resurssit perusteellista tutkimusta ja evaluointia varten.

105. Olemassa olevien lakien, menettelytapojen ja käytäntöjen muuttamisen on perustuttava luotettavaan tieteelliseen tietoon ja tutkimukseen, jotka täyttävät kansainvälisesti hyväksytyt standardit.

106. Tiedotusvälineille ja kansalaisille on annettava säännöllisesti tosiasiallista tietoa yhdyskuntaseuraamusviranomaisten tekemästä työstä sekä kerrottava työn päämääristä ja tuloksista edistääkseen yhdyskuntaseuraamusviranomaisten tehtävän ja arvon parempaa tuntemusta yhteiskunnassa.

107. Toimivaltaisia viranomaisia on kannustettava julkaisemaan säännöllisiä tilannekatsauksia yhdyskuntaseuraamusalan kehityssuunnista.

108. Yhdyskuntaseuraamusviranomaisten menettelytapoja ja käytäntöjä koskevien selvitysten on oltava muiden tahojen, palveluiden käyttäjien ja muiden kansalaisten saatavilla sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti, jotta voidaan edistää luottamusta ja kehittää yhdyskuntaseuraamusstandardeja ja -käytäntöjä.

Sanasto käytetyistä termeistä

Jälkihuolto tarkoittaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja lopullisen vankeudesta vapautumisen jälkeen alkavaa prosessia, jossa rikoksenteijä integroidaan takaisin yhteisöön rakentavalla, suunnitellulla ja valvotulla tavalla. Näissä säännöissä tämä termi erotetaan termistä yhteiskuntaan asettuminen, jolla viitataan vankeudesta vapautumisen jälkeisiin lakimääräisiin velvoitteisiin.

Arviointi tarkoittaa rikoksenteijän riskien, tarpeiden ja vahvuuksien arviointiprosessia ennen intervention suunnittelua ja/tai näkemysten esittämistä oikeusviranomaisille tai muille toimivaltaisille viranomaisille. Arvioinnilla pyritään myös tunnistamaan rikoksenteon syyt sekä mahdolliset toimenpiteet, joilla voidaan pienentää sen toistumisen todennäköisyyttä.

Auttaminen on nähtävä muodostavan kontrollin kanssa olennaisen osan valvontaprosessia. Yleensä auttaminen liittyy yhteen tai useampaan seuraavista palveluista: avun tarjoaminen asunnon, työn tai koulutuspaikan etsimisessä, tuen järjestäminen perheelle jne. Joissakin oikeusjärjestelmissä aputoimia voivat järjestää eri viranomaiset.

Valitus tarkoittaa sekä hakemuksen jättämistä oikeusviranomaiselle että muutoksenhakua hallintoelimeltä.

Yhdyskuntaseuraamukset ja -toimenpiteet tarkoittavat seuraamuksia ja toimenpiteitä, joilla pidetään rikoksenteijät osana yhteisöä ja rajoitetaan jossain määrin heidän vapauttaan asetettujen ehtojen ja/tai velvoitteiden avulla. Termillä tarkoitetaan kaikkia oikeus- tai hallintoviranomaisen määräämiä seuraamuksia ja kaikkia toimenpiteitä, joihin on ryhdytty ennen seuraamuspäätöksen tekemistä tai sen sijaan, sekä tapoja panna täytäntöön vankeusrangaistus vankilajärjestelmän ulkopuolella.

Ehdot ja velvollisuudet tarkoittavat kaikkia vaatimuksia, jotka kuuluvat olennaisesti päättävän viranomaisen määräämään seuraamukseen tai toimenpiteeseen.

Kontrolli tarkoittaa toimia, joiden avulla ainoastaan joko tarkistetaan, onko rikoksenteijä noudattanut seuraamuksien tai toimenpiteiden asettamia ehtoja tai velvollisuuksia, taikka varmistetaan, että hän noudattaa niitä. Tällaisiin toimiin kuuluvat yleensä ankarampien seuraamusten tai toimenpiteiden käyttäminen tai käytöllä uhkaaminen tapauksissa, joissa ehtoja tai velvollisuuksia ei ole noudatettu. Kontrollin käsite on suppeampi kuin valvonnan käsite.

Rikosten ehkäisy tarkoittaa kaikkia rikosoikeusjärjestelmän viranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten toimeenpanemia menettelytapoja ja käytäntöjä, joilla on tarkoitus ehkäistä (tai todennäköisemmin vähentää) rikollisuutta.

Päättävä viranomainen tarkoittaa oikeudellista, hallinnollista tai muuta viranomaista, jonka laki on valtuuttanut määräämään tai kumoamaan yhdyskuntaseuraamuksien tai -toimenpiteiden tai muokkaamaan siihen kuuluvia ehtoja ja velvollisuuksia.

Rikollisuudesta irrottautuminen tarkoittaa prosessia, jossa rikoksenteijät lopettavat rikolliset toimintansa rikosoikeudenalan viranomaisten intervention avulla tai ilman sitä ja pitävät yllä rikoksetonta elämää kehittämällä henkistä pääomaansa (kuten yksilölliset taidot ja tiedot) sekä sosiaalista pääomaansa (kuten työllisyys, perhe, sosiaaliset suhteet ja yhteydet sekä sitoutuminen siviiliyhteiskuntaan).

Ennenaikainen vapauttaminen pitää sisällään kaikki ennen vankeusrangaistuksen loppuun suorittamista tapahtuvat vankilasta vapauttamisen muodot, kuten väliaikainen vapauttaminen, ehdonalainen vapauttaminen tai ehdollinen armahdus.

Evaluointi on perusteellinen selvitys siitä, missä määrin asetetut tavoitteet on saavutettu. Tässä yhteydessä päätetään siitä, mitä seuraavaksi pitää tehdä.

Toimeenpano tarkoittaa yhdyskuntaseuraamusviranomaisen työn käytännön puolien toteuttamista siten, että varmistetaan yhdyskuntaseuraamuksien tai -toimenpiteiden asianmukainen täytäntöönpano.

Interventio tarkoittaa mitä tahansa toimenpidettä, jonka avulla valvotaan, hoidetaan, autetaan tai opastetaan rikoksenteijöitä, jotta he eivät enää tekisi lisää rikoksia ja pystyisivät viettämään lainkuuliaista elämää. Interventio ei siis viittaa tiedon tarjoamiseen tai raporttien kirjoittamiseen.

Oikeusviranomainen tarkoittaa tuomioistuinta, tuomaria tai syyttäjää.

Kansallinen laki tarkoittaa kansallisen lainsäätäjän hyväksymän primaarilainsäädännön lisäksi myös kaikkia muita sitovia sääntöjä ja määräyksiä sekä tuomioistuinten oikeuskäytäntöjä sikäli kuin kansallinen oikeusjärjestelmä hyväksyy tällaiset lain luomisen muodot.

Rikoksenteijä tarkoittaa ketä tahansa henkilöä, jonka oletetaan rikkoneen tai joka on rikkonut rikoslakia. Vaikuttamatta syyttömyysolettamaan ja tuomioistuimen päätökseen syyllisyyden toteamisesta tässä suosituksessa termin 'rikoksenteijä' on ymmärrettävä koskevan ketä tahansa, jolla on edessään rikosasian oikeudenkäyntimenettely.

Vapautumisen jälkeinen valvonta tarkoittaa ennen aikaisesti vapautetun vangin valvontaa.

Yhdyskuntaseuraamustyö viittaa lain määrittelemien ja rikoksenteijälle määrättyjen seuraamusten ja toimenpiteiden toimeenpanoon yhteisössä. Siihen sisältyy erilaisia toimintoja ja interventioita, kuten valvonta, opastus ja auttaminen, joilla tähdätään rikoksenteijän sosiaaliseen kiinnittymiseen sekä yhteisön turvallisuuden edistämiseen.

Yhdyskuntaseuraamusviranomainen tarkoittaa tahoja, joka on laissa määritetty toimeenpanemaan edellä mainittuja tehtäviä ja velvollisuuksia. Kansallisesta järjestelmästä riippuen yhdyskuntaseuraamusviranomaisen työ voi sisältää myös tietojen ja näkemysten esittämistä oikeusviranomaisille ja muille päätteville viranomaisille asiantuntevien ja oikeudenmukaisten ratkaisujen tueksi, opastuksen ja tuen tarjoamista rikoksenteijöille vankeuden aikana heidän vapautumisensa ja yhteiskuntaan asettumisensa valmistelua varten, ennen aikaisesti vapautettavien henkilöiden valvontaa ja auttamista, restoratiivisen oikeuden interventiotia sekä avun tarjoamista rikosten uhreille.

Kuntoutus on laaja käsite, joka tarkoittaa erilaisia interventioita, joilla pyritään edistämään rikollisuudesta irrottautumista ja saamaan rikoksenteijä takaisin lainkuuliaisen henkilön asemaan.

Yhteiskuntaan asettuminen alkaa vankeuden aikana. Tässä prosessissa on kyse vangin sopeutumisesta takaisin yhteisöön myönteisellä ja hallitulla tavalla. Näissä säännöissä yhteiskuntaan asettumisella viitataan valvontavaiheeseen, jolloin rikoksenteijä ei ole enää vankilasta, mutta on edelleen tiettyjen lakimääräisten velvollisuuksien alainen, kuten ehdonalaisten vapauden aikana. Termi on erotettava termistä 'jälkihuolto'.

Restoratiivinen oikeus käsittää menettelytapoja ja ohjelmia, jotka pohjautuvat muutamiin perusolettamuksiin, joiden mukaan: *a.* rikoksen vastareaktion pitäisi mahdollisimman hyvin korjata uhrin kärsimä vahinko, *b.* rikoksenteijät pitäisi saada ymmärtämään, että heidän käytöksensä ei ole hyväksyttävää ja että sillä on ollut todellisia seurauksia uhrille ja yhteisölle, *c.* rikoksenteijät voivat ja heidän pitäisi ottaa vastuu teoistaan, *d.* uhreilla pitäisi olla mahdollisuus ilmaista heidän tarpeensa ja osallistua päättämään keinosta, miten rikoksenteijän olisi paras korvata tekonsa, sekä *e.* yhteisö on velvollinen edistämään tätä prosessia.

Valvonta viittaa sekä toimeenpanevan viranomaisen järjestämiin tai sen puolesta järjestettyihin auttamistoihin, joiden tarkoituksena on pitää rikoksenteijä osana yhteisöä, että toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että rikoksenteijä täyttää kaikki hänelle määrättyt ehdot tai velvollisuudet, kuten tarvittaessa kontrolli. Valvonta voi olla pakollista tai vapaaehtoista (rikoksenteijän pyynnöstä).

Uhri tarkoittaa luonnollista henkilöä, joka kärsinyt vahinkoa, kuten fyysistä tai psyykkistä vauriota, henkistä kärsimystä tai taloudellista menetystä, sellaisista teoista tai laiminlyönneistä, jotka ovat vastaan rikoslakia. Termi 'uhri' sisältää myös soveltuvin osin välittömän uhrin lähisukulaiset ja huollettavat.

Vapaaehtoinen tarkoittaa yhdyskuntaseuraamustyöhön liittyviä tehtäviä suorittavaa henkilöä, jolle ei makseta palkkaa tästä työstä. Tämä ei estä maksamasta vapaaehtoisille pientä rahamäärää, jolla katetaan heidän työstään aiheutuvat kulut.